

Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясын штурмандық қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2019 жылғы 31 шілдедегі № 590 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 2 тамызда № 19184 болып тіркелді.

"Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 15-бабының 14) тармақшасы негізінде БҰЙЫРАМЫН:

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясын штурмандық қамтамасыз ету қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Әуе қорғанысы күштері бас қолбасшысының басқармасы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде қазақ және орыс тілдерінде Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде ресми жариялау және оған енгізу үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды;

3) осы бұйрықты алғашқы ресми жарияланғанынан кейін Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

4) мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде осы тармақтың 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Заң департаментіне жолдауды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы мемлекеттік авиациясы басқару органдарының басшыларына жүктелсін.

4. Осы бұйрық лауазымды адамдарға, оларға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрлігі

2019 жылғы " ____ " _____

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Ұлттық қауіпсіздік комитеті

2019 жылғы " ____ " _____

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2019 жылғы 31 шілдедегі
№ 590 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясын штурмандық қамтамасыз ету қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясын штурмандық қамтамасыз ету қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) мемлекеттік авиацияның ұшуын штурмандық қамтамасыз ету тәртібін айқындайды.

2. Мемлекеттік авиацияны штурмандық қамтамасыз ету әуе навигациясының және әуе кемелерін жауынгерлік қолданудың жоғары дәлдігіне, сенімділігіне және тиімділігіне қол жеткізу мақсатында іс-шаралар кешенін ұйымдастыруды және жүргізуді, жауынгерлік даярлық және ұшу қауіпсіздігі міндеттерін штурмандық тұрғыдан табысты шешуді қамтиды.

3. Мемлекеттік авиацияны штурмандық қамтамасыз етуді мемлекеттік авиацияны басқару органдарының басшылары ұйымдастырады.

Штурмандық қамтамасыз етуге жалпы басшылық жасауды және бақылауды мемлекеттік авиацияны басқару органдарының бас штурмандары жүзеге асырады.

4. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) авиациялық зақымдау құралдары – жерүсті, теңіз және әуе объектілері бойынша әуе кемелерінен қолданылатын зақымдау құралдары;

2) авиациялық қару-жарақ – әуе кемелерінде орналастырылатын авиациялық зақымдау құралдарының, авиациялық қару-жарақ қондырғыларының, авиациялық артиллериялық қарудың және оларды жауынгерлік қолдануды қамтамасыз ететін авиациялық қару-жарақты басқару жүйелерінің жиынтығы;

3) әуе кемесін жауынгерлік қолдану – жерүсті (теңіз) және әуе объектілерін зақымдау, оларды белгілеу, сондай-ақ десанттауды орындау, әуе барлауын жүргізу және радиоэлектрондық күрес құралдарын қолдану мақсатында экипаж

іс-қимылдарының кешенімен сипатталатын әуе кемесі қаруының барлық түрін пайдаланудың басқарылатын процесі;

4) әуе навигациясы – берілген траекториялар бойынша Жер атмосферасында әуе кемелерін ұшыру әдістері мен құралдары туралы ғылым, сондай-ақ ұшудың навигациялық элементтерін айқындау жөніндегі операциялар жиынтығы;

5) бағдарды жоғалту – әуе кемесі экипажының (ұшқышының) әуе кеңістігінде одан әрі ұшу бағытын айқындау және қойылған міндеттерді орындау үшін қажетті өзінің нақты болатын жерін білмейтін ұшудағы жағдайы;

6) басқару пунктінің есептобы – ұшуды (жауынгерлік іс-қимылдарды) үздіксіз және тұрақты басқаруға арналған, тиісті бастық басқаратын әскери құралым;

7) көздеу-навигациялық жүйесі (кешені) – автоматтандырылған ұшуды және берілген бағдарлама бойынша әуе кемесін жауынгерлік қолдануды қамтамасыз ететін, функционалдық тұрғыдан байланысқан борттық құралдар мен жүйелер жиынтығы;

8) көздеу-навигациялау жабдығы – берілген траектория бойынша ұшуды автоматтандырусыз, әуе кемесінің навигациясын және оны жауынгерлік қолдануды қамтамасыз ететін жабдық;

9) көзбен шолып бағдарлау – танылған бағдарларға қатысты әуе кемесінің болатын орнын айқындау мақсатында картадағы жергілікті жер немесе жеке бағдарлар көрінісін жер бетіндегі нақты көрініспен салыстыру;

10) қаруды қолдану рұқсат етілетін аймақ (қаруды қолдану аймағы) – авиациялық зақымдау құралдарын қолдану және оларды берілген (бағдарламалық) ұшу траекториясы бойынша берілген нысаналарға бағыттау рұқсат етілетін (қамтамасыз етілетін) әуе кеңістігінің аймағы;

11) нысанаға шығу – олардан нысананы анықтау, тану және жауынгерлік қолдану міндеттерін шешу қамтамасыз етілетін әуе кеңістігінің белгілі бір аймағына әуе кемесінің шығуы;

12) телевизиялық күн – телевизиялық визирлердің, өздігінен бағыттау бастиектері бар басқарылатын авиациялық зақымдау құралдары жүйелерінің жұмысы (жарық болу шарттары бойынша) қамтамасыз етілетін тәуліктің жарық уақытының ұзақтығы;

13) пилотсыз әуе кемесінің ұшқыш (пилот)-операторы (бұдан әрі – ПӘК) – әуеайлақта тұрған ПӘК-ні басқару жөніндегі функцияларды орындауға жіберілген ПӘК экипажының мүшесі;

14) штурмандық керек-жарақ – жабдықтау нормаларымен көзделген және ұшуға дайындалу және орындау кезінде қажетті есептерді жүргізу, әуе навигациясы мен әуе кемелерін жауынгерлік қолдану міндеттерін шешу үшін, сондай-ақ құжаттаманы сақтау үшін арналған керек-жарақ;

15) штурмандық қызмет – әуе навигациясы және әуе кемелерін (әуе кемелерінің топтарын) жауынгерлік қолдану теориясы мен практикасы мәселелерін шешу, сондай-ақ штурмандық дайындықты ұйымдастыру және өткізу және ұшуды (

жауынгерлік іс-қимылдарды) қамтамасыз ету үшін арналған қызмет және ұшу қызметі болып табылады.

Ескерту. 4-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Мемлекеттік авиацияның ұшуын штурмандық қамтамасыз ету тәртібі

1-параграф. Ұшуды штурмандық қамтамасыз етуді ұйымдастыру

5. Ұшуды штурмандық қамтамасыз етуді авиациялық бөлім командирінің ұшуды жүргізуге шешіміне сәйкес авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) аға штурманы ұйымдастырады.

6. Ұшуды штурмандық қамтамасыз етудің негізгі іс-шаралары:

1) ұшу ауданын навигациялық жабдықтау;

2) ұшуды штурмандық қамтамасыз ету, ұшуды жалпы ұйымдастыру және нақты ұшуға құжаттарды әзірлеу;

3) авиациялық бөлім командиріне ұшуға шешім қабылдау үшін қажетті штурмандық есептерге негізделген ұсыныстар дайындау;

4) ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулар мен өкімдерді орындауды ұйымдастыру болып табылады.

7. Ұшуды штурмандық қамтамасыз ету іс-шараларының ауқымы мен мазмұны орындалатын міндеттер сипатымен, ұшу ауданындағы навигациялық жағдаймен, әуе кемесінің тактикалық-техникалық деректерімен, ұшқыш, штурман, ПӘК-нің ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының штурмандық даярлығы деңгейімен, сондай-ақ бөлінген уақытпен айқындалады.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Мемлекеттік авиация штурмандық қызметінің негізгі міндеттері:

1) әуе навигациясының жоғары дәлдігін, сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету және тиімді жауынгерлік қолдану;

2) авиациялық бөлімді (бөлімшені) штурмандық даярлау деңгейіне қол жеткізу мен ұстау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мен іске асыру;

3) ұшуды штурмандық қамтамасыз ету іс-шараларын әзірлеу мен іске асыру;

4) әуе навигациясы мен әуе кемесін жауынгерлік қолдану теориясы мен практикасын, сондай-ақ қамтамасыз ету құралдарын дамыту мен жетілдіру;

5) әуе навигациясы мен жауынгерлік қолдану дәлдігін, сенімділігі мен тиімділігін сипаттайтын ақпаратты жинау мен статистикалық материалдарды өңдеуді ұйымдастыру;

6) оқыту және әуе навигациясы мен жауынгерлік қолдануды бағалау нормативін орындау әдістемесін ұдайы жетілдіру;

7) көздеу-навигациялық кешеннің (көздеу-навигациялық жабдықтың) дәлдік сипаттамасын арттыру жолын зерттеуді, іздеуді ұйымдастыру мен қолдану әдістемесін жетілдіру;

8) мемлекеттік авиацияның авиациялық бөлімін (бөлімшесін) аэронавигациялық ақпаратпен қамтамасыз ету жұмысын ұйымдастыру;

9) ұшу тапсырмасын әзірлеуге қатысу және әуе кемесі (ПӘК) экипажының оларды сапалы орындауын бақылау;

10) Қазақстан Республикасының аумағы мен мемлекеттік авиацияның орналасу (ұшу) ауданын навигациялық жабдықтау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мен іске асыруға қатысу;

11) ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз етуге бағытталған іс-шараларды әзірлеу мен іске асыру;

12) мемлекеттік авиацияның авиациялық бөлімін (бөлімшесін) жауынгерлік даярлауды штурмандық қамтамасыз ету міндеттерін шешуді автоматтандыру болып табылады.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-параграф. Ұшу ауданын навигациялық жабдықтау

9. Ұшу ауданын навигациялық жабдықтау авиациялық бөлімдердің жауынгерлік даярлығы барысында алған тәжірибесін, жауынгерлік даярлық міндеттерінің өзгеруін ескере отырып, сондай-ақ жаңа әуе кемелері, ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдары немесе автоматтандырылған басқару жүйелері келіп түскен кезде жүзеге асырылады.

10. Ұшу ауданын навигациялық жабдықтау:

1) стационарлық және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету жылжымалы құралдарын және ПӘК жерүсті басқару станциясын орналастыруды;

2) ұшудың радиотехникалық қамтамасыз ету құралдары бекінісін және ПӘК жерүсті басқару станциясын геодезиялық байланыстыруды;

3) радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмыс аумағын және ПӘК әртүрлі ұшу биіктігінде ұшуы мүмкін аумағын айқындауды;

4) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету жұмыс деректерін әзірлеуді;

5) әртүрлі радионавигациялық жүйе радиотолқынының таралуын түзету есебін;

б) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету жүйесінің жұмыс аумағын айналып ұшуды қамтиды.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Стационарлық және жылжымалы ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдары мен ПӘК жерүсті басқару станциясын орналастыру әуе кемесінің орнын барынша дәл айқындауды және әуе навигациясы мен әуе кемесін жауынгерлік қолдану міндеттерін сенімді шешу мақсатында тұтас радионавигациялық алаң құрылатындай жүргізіледі.

Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету жылжымалы құралдарының бекінісі стационарлық құралдардың жұмыс аумағын айқындағаннан кейін таңдалады.

Орналастыру кезінде бір жүйенің жұмыс аумағын басқа үлгідегі жүйенің жұмыс аумағының қайталау мүмкіндігі мен қажеттілігі ескеріледі.

Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын өрістету үшін бекініс таңдауды байланыс және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету мамандары мен штурмандық қызмет офицерлері жүзеге асырады.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының бекінісін геодезиялық байланыстыруды топогеодезиялық қызмет жүзеге асырады.

ПӘК жерүсті басқару станциясының бекінісін геодезиялық байланыстыруды ПӘК экипажының (есептобының) күштері инженерлік-авиациялық қамтамасыз ету мамандарымен бірге жүзеге асырады. ПӘК жерүсті басқару станциясының жұмыс аумағын айқындауды ПӘК-ның ұшқыш-операторы орындайды.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмыс салаларын айқындауды және олардың жұмысының деректерін әзірлеуді байланыс және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету мамандары бекіністерді байланыстарғаннан кейін жүргізеді.

Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмыс деректері жиіліктерді, шақыру белгілерін және жұмыс режимдерін қамтиды.

14. Айналып ұшу жұмыс аумақтарының есептелген шекараларын нақтылау және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының дәлдік мүмкіндіктерін борттық құралдармен кешенде айқындау мақсатында жүргізіледі. Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмыс аумақтарын айналып ұшуын арнайы

ұшақ-зертханалар, олар жоқ болған кезде әуе кемелерінің даярланған экипаждары орындайды.

15. Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмыс деректерін, жұмыс аумағының шегін және дәлдік сипаттамасын ұшқыш және штурман, ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының зерделеуі айналып ұшуды орындағаннан кейін жүзеге асырылады.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-параграф. Ұшуды штурмандық қамтамасыз ету, ұшуды жалпы ұйымдастыру және нақты ұшу құжаттарын әзірлеу

16. Ұшуды штурмандық қамтамасыз ету, ұшуды жалпы ұйымдастыру жөніндегі және нақты ұшуға әзірленетін құжаттарға:

- 1) ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі өкімдер мен нұсқаулар;
- 2) анықтамалық деректер;
- 3) карталар;
- 4) штурмандық және инженерлік-штурмандық ұшу есептері;
- 5) штурмандық ұшу жоспары жатады.

17. Мемлекеттік авиацияны басқару органының бас штурманы ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі өкімдер мен нұсқауларды пысықтайды. Ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқауларда:

- 1) оқу жылына арналған жауынгерлік даярлық міндеттерінің мазмұны мен штурмандық тұрғыдан орындау ерекшелігі;
- 2) ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторының ұшуға даярлау және олардың штурмандық тұрғыдан даярлығын бақылау ерекшелігі;
- 3) басқару пункті есептобының штурмандық даярлығы ерекшелігі (әуе кемесін бағыттау және ұшуды орындауды бақылау кезіндегі жұмыс ерекшелігі);
- 4) авиациялық полигонда (десанттау алаңында) ұшу жетекшісін даярлау ерекшелігі;
- 5) ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының штурмандық даярлығын жоғары деңгейде ұстау жөніндегі іс-шаралар;
- 6) ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар;
- 7) ұшу ауданын навигациялық жабдықтау жөніндегі іс-шаралар;
- 8) аэронавигациялық ақпаратпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар;
- 9) әуе навигациясы және әуе кемесін жауынгерлік қолдану нәтижесін айқындау үшін ұшуды объективті бақылау құралдарын пайдалану;

10) авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) аға штурманы ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторымен өткізетін сабақ тақырыптары көрсетіледі.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. Ұшуға дайындалу уақытын қысқарту мақсатында мемлекеттік авиация басқару органдарының бас штурмандары және авиациялық бөлімдердің (бөлімшелердің) аға штурмандары анықтамалық деректерді және аэронавигациялық карталарды дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады және жүргізеді.

19. Әуе навигациясы және әуе кемелерін жауынгерлік қолдану міндеттерін шешу үшін қажетті анықтамалық деректер ұшуға жалпы даярлық кезеңінде дайындалады.

Анықтамалық деректерге:

1) әуе кемелерінің, авиациялық зақымдау құралдарының, ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының, басқару және бағыттау жүйелерінің тактика-техникалық деректері бар кестелер;

2) авиациялық бөлімдер (бөлімшелер) әуе кемелерінің жауынгерлік мүмкіндіктері туралы деректер бар кестелер және типтік объектілерді (нысаналарды) жоюға есептер кестелері;

3) объектілердің геодезиялық координаттарының каталогтары;

4) табиғи жарық беру кестелері;

5) штурмандық есептерді орындауға арналған номограммалар мен кестелер;

6) әуе навигациясы және әуе кемелерін жауынгерлік қолдану бойынша бағалау нормативтерінің кестелері жатады.

Авиациялық бөлімдердің жауынгерлік тағайындалуына және қойылған міндеттерге сүйене отырып, мемлекеттік авиация басқару органы бас штурманының шешімімен анықтамалық деректер тізбесі басқа да қажетті мәліметтермен толықтырылады, олардың нақты мазмұны, саны мен жасау нысаны айқындалады.

20. Анықтамалық деректер:

1) әртүрлі жойғыш заряд нұсқалары және ұшудың типтік режимдері мен бейіні кезінде әуе кемелері әрекетінің тактикалық радиусын;

2) әуе кемелерінің (әуе кемелері топтарының) іс жүзінде барынша алысқа ұшуын;

3) әуе кемелерінің әуедегі кезекшілігінің және әуеде әрекет ету аймақтарынан әрекет ету кезіндегі жететін шептердің ұзақтығын;

4) типтік объектілер (нысаналар) бойынша әрекет ету үшін әуе кемелерінің ұтымды жойғыш зарядын;

5) типтік объектілерді (нысаналарды) зақымдаудың берілген дәрежесі немесе күштердің берілген наряды кезінде күтілген іс-әрекет нәтижесі үшін керекті күштер нарядтарын;

6) ұшу міндеттерінің орындалуын қамтамасыз ететін қажетті ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын;

7) әуе нысаналарын әртүрлі жағдайда және даярлық деңгейінде зақымдау үшін жойғыштарды ұрысқа кіргізу шептерін;

8) жойғыштарды әуе нысаналарына бағыттау бойынша мүмкіндіктерді;

9) әскерлер мен техниканы десанттап түсіру (жеткізу) бойынша мүмкіндіктерді;

10) әуе навигациясы және әуе кемелерін жауынгерлік қолдану бойынша экипаждардың (бөлімшелердің, бөлімдердің) іс-қимылдарын бағалауды;

11) әуе навигациясының және әуе кемелерін жауынгерлік қолданудың қауіпсіз жағдайларын айқындауға бағытталған.

21. Навигацияны және әуе кемелерін жауынгерлік қолдану міндеттерін шешу үшін ұшу, борттық және жұмыс карталары пайдаланылады. Ұшу карталары маршруттық және нысаналар аудандарының болып бөлінеді.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясында пайдаланылатын карталардың негізгі масштабтары осы Қағидаларға қосымшада келтірілген.

Карталарды дайындау осы Қағидаларға, әуе навигациясы жөніндегі әдістемелік құралдарға және мемлекеттік авиация басқару органы бас штурманының нұсқауларына сәйкес ұшуға жалпы даярлық барысында жүргізіледі.

22. Ұшу картасы мемлекеттік авиация әуе кемесі (ПӘК) экипажының міндетті ұшу құжаттамасы жиынтығына кіреді.

Экипажда ұшу картасы командирде, командирдің көмекшісінде (екінші пилотта, ұшқыш-штурманда), штурманда (штурман-операторда), ұшқыш-нұсқаушыда (штурман-нұсқаушыда), ПӘК ұшқыш-операторда болуы қажет. Дайындалған ұшу картасынсыз ұшуға жол берілмейді.

Ескерту. 22-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

23. Маршруттық карталар маршрут бойынша ұшуға, қауіпті метеожағдайларды айналып өтуге, маршрутты түзетуге немесе өзгертуге, қосалқы әуеайлаққа кетуге, бағдардан айырылған жағдайда оны қалпына келтіруге мүмкіндікті қамтамасыз ететін ауданды қамтитындай таңдалады.

24. Маршруттық карталарды жалпы дайындау:

1) мемлекеттік шекараны және шекара маңы жолақтарын белгіледі;

2) тыйым салынған аймақтарды және ерекше режимді ұшу аймақтарын, үзілген пеленгілерді (азимуттарды) және оған дейінгі қашықтықты түсіруді және белгіледі;

3) ұшу маршруттарын, әуе трассаларының учаскелері мен оларды кесіп өту режимдерін түсіруді;

4) магнитті ауытқуларды түсіруді (көтеруді);

5) басқару шептерін (еріп ұшу, отын толтырып құю, анықтау, ұрысқа кіру және басқа) түсіруді;

6) әуеайлақтан тыс ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын түсіруді;

7) ұшу ауданының радионавигациялық жүйелері жұмыс аумақтарының шекаралары мен дәлдікке тең қисық сызықтарын, көздеу-навигациялық кешендерді үздіксіз түзетуді бастау және аяқтау шептерін түсіруді;

8) көздеу-навигациялық кешенін бағдарлау мен түзетуді жүргізуді қамтамасыз ететін сипатты көзбен шолу және радиолокациялық бағдарларды, олардың координаталарын айқындауды және түсіруді;

9) жергілікті жердің негізгі биіктіктерін көтеруді және жасанды кедергілерді түсіруді қамтиды.

25. Берілген нысанаға шығуда жоғары дәлдік пен сенімділікті қамтамасыз ету мақсатында әрбір экипаж және ПӘК ұшқыш-операторы ірі масштабты нысана картасын (барлау ауданы, десант түсіру алаңы, қаруды қолдануға рұқсат ету аймағы) дайындайды.

Ескерту. 25-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

26. Нысана ауданының карталарын жалпы дайындау:

1) полигонның (іс-қимыл ауданының) шекараларын белгілеуді;

2) нысана жағдайын түсіруді;

3) нысананы, көздеу және қосалқы көздеу нүктелерін белгілеуді және көтеруді;

4) жауынгерлік жолды таңдауды, көтеруді және басталуын белгілеуді;

5) жауынгерлік жол сызығын салуды мен белгі қоюды;

6) жол бұрышын өлшеу мен енгізуді, жауынгерлік жолдың басталуынан нысанаға дейінгі ұшу қашықтығы мен ұшу уақытын;

7) нысанаға шығудың белгіленген уақытын белгілеуді;

8) нысаналарды шабуылдаудың (барлаудың) рұқсат етілген секторларын түсіруді;

9) нысананың теңіз деңгейінен (ұшу әуеайлағынан) биіктігін (жоғарылауын) айқындауды және түсіруді;

10) көздеу-навигациялық кешенін түзетуді, әуе кемесін жауынгерлік жолдың басталуына және нысанаға шығаруды, оны іздеу мен тануды қамтамасыз ететін радиолокациялық және көзбен шолу (бақылау) бағдарларын, ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын белгілеуді;

11) нысана координаттарын, көздеу нүктелерін, жауынгерлік жолдың басталуы мен тірек бағдарларын (көздеу-навигациялық кешенін түзету бағдарларын) түсіруді;

12) өз әскерлерінен қаруды қолданудың қауіпсіз шептерін түсіруді қамтиды.

27. Борттық навигациялық карта Қазақстан Республикасының барлық аумағын қамтитындай етіп дайындалады.

Борттық навигациялық карталарды жалпы даайындау:

1) мемлекеттік шекараны, шекара маңы жолағын және ұшуға тыйым салынған аймақтарды белгілеуді;

2) негізгі және қосалқы әуеайлақтарды түсіруді;

3) әуеайлақтан тыс ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын түсіруді;

4) координаттар жүйесінің торын бөліп көрсету (түсіру) және көздеу-навигациялық кешенін (көздеу-навигациялық жабдығын) қолдану үшін деректерді түсіруді қамтиды.

Борттық навигациялық карта әуе кемесінің бортында сақталады.

28. Жұмыс карталары штурманның авиациялық бөлім командирінің ұшуға шешім қабылдауы үшін ұсыныстар әзірлеу уақытын қысқарту және міндеттерді қоюға жеке дайындалу, сондай-ақ ұшу міндеттері мен ұшу бағдарламаларын даярлау үшін арналған.

Жұмыс картасын жалпы дайындау:

1) мемлекеттік шекараны, шекара маңы жолағын және ұшуға тыйым салынған аймақтарды белгілеуді;

2) негізгі және қосалқы әуеайлақтарды, ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын, олардың жұмысы мен жұмыс аумақтары деректерін түсіруді;

3) ұшу ауданындағы навигациялық жағдай элементтерін (әуе жолдарын, әуедегі кезекшілік аймақтарын) түсіруді;

4) координаттар жүйесінің торын бөліп көрсетуді (түсіруді) қамтиды.

Жұмыс картасына жедел және жедел емес ақпарат бланкілері және басқа да қажетті құжаттар (нысана карталары, фотосхемалар, нысана ауданының радиолокациялық бейнесінің суреттері, аэрофотосуреттер) қоса беріледі.

29. Авиация тегіне және жауынгерлік арналуына байланысты авиациялық бөлім аға штурманының шешімімен барлық мақсаттағы карталарға басқа да деректер түсіріледі.

30. Ұшуға алдын ала даярлық кезеңінде әуе кемесінің (ПӘК) экипажы штурмандық және ұшудың инженерлік-штурмандық есебін орындайды, сондай-ақ штурмандық ұшу жоспарын әзірлейді.

Ескерту. 30-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. Штурмандық ұшу есебі ұшу режимі, маршрутты картада салу мен белгі қою нақтыланғаннан кейін жасалады.

Ұшу есебін жүргізудің мақсаты:

1) маршрут учаскелерінің ұзындығын, бақылау шептеріне (биіктеу және төмендеу, теңесу, отынды толтырып құю, анықтау және басқа) дейінгі қашықтықты, нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) дейінгі қашықтықты, маршруттың жалпы ұзындығын айқындау;

2) ұшудың аспаптық биіктіктігін айқындау;

3) сапқа тұрғызу және жауынгерлік реттің таралу уақытын, маршрут учаскелері бойынша, бақылау шептеріне (бағдарларға), нысанаға дейінгі ұшу уақытын және жалпы ұшу ұзақтығын айқындау;

4) өзара іс-қимылдағы бөлімшелермен, тактикалық топтармен, отын құятын әуе кемелерімен кездесу шептерін айқындау;

5) берілген ұшу уақытында нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) шығу уақытын немесе нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) шығу уақыты берілсе, есептелген ұшу уақытын айқындау;

б) қараңғыда және таң атқанда болатын шептерін, ұшу бағытын болжамды бақылау үшін аспан шырақтарының (Күн, Ай, Поляр жұлдызы) курстық бұрыштарын айқындау болып табылады.

32. Ұшудың инженерлік-штурмандық есебі:

1) маршруттың ұзақтығы әуе кемесі ұшуының практикалық қашықтығынан 75 %-тен асқан кезде;

2) дыбыстан жоғары жылдамдықта ұшу кезінде (ұшу ұзақтығына қарамастан);

3) ең төмен және төмен биіктіктерде ұшу кезінде;

4) командирдің (аға штурманның) шешімі бойынша басқа да қажетті жағдайларда орындалады.

33. Ұшудың инженерлік-штурмандық есебі әуе кемесінің ұшу қашықтығы мен ұзақтығын есептеу жөніндегі нұсқауға (нұсқаулыққа), (ол болмаған кезде – әуе кемесін ұшуда пайдалану жөніндегі нұсқауға (нұсқаулыққа) сәйкес орындалады және оның мақсаты:

1) берілген жойғыш заряды бар болған кезде олардың нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) жетуі, міндеттерін орындауы және қону әуеайлағына қайтуы үшін әуе кемесіне қажетті отынды құю;

2) іс-қимылдың шекті радиусында нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) жетуі, міндеттерін орындауы және қону әуеайлағына қайтуы үшін қажет әуе кемесінің жойғыш заряды мен отын құюды;

3) маршрут учаскелері бойынша отын шығысы және бақылау бағдарларында (шептерінде) оның қалдығын, қозғалтқыштардың жұмыс режимі мен ұшу режимін;

4) маршрут учаскелері (форсаждық және форсаждық емес режимдер) бойынша, ал көп қозғалтқышты әуе кемелерінде – бір немесе одан артық қозғалтқыштар істен шыққан кезде әуе кемесінің іс жүзіндегі шегін;

5) маневрді бастау нүктесіне шыққан кезде, әуе кемесінің қонуға беттеуін орындау үшін төмендеуі кезіндегі және қонғаннан кейінгі отын қалдығы мен ұшу уақытының резервін;

б) міндетті орындау үшін қажетті (отынды толтырмай құйған кездегі) отын мөлшері ;

7) ұшып шығу әуеайлағына қайту және қосалқы әуеайлақтарға кету шептерін;

8) әуеде қосымша отын құюды бастау және аяқтау шептерін, оның ұзақтығы мен қабылданатын (берілетін) отынның мөлшерін айқындау болып айқындалады.

34. Инженерлік-штурмандық есепті орындау кезінде авиациялық бөлімдердің аға штурмандары (бөлімшелердің, топтардың штурмандары) авиациялық бөлімнің (бөлімшенің, топтың) ұшуға және жауынгерлік ретін құруға қажет уақытын есептейді, маршрут учаскелері бойынша ұшу арақашықтығын, режимдерін (жылдамдығын, биіктігін) және уақытын, нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына) және нысанадан қону әуеайлағына дейінгі ұшудың жалпы арақашықтығы мен уақытын, авиациялық бөлімді (бөлімшені, топты) тарату және қондыру уақытын айқындайды, сондай-ақ әуе кемесінің жойғыш зарядын, оны жауынгерлік қолдану уақыты мен орнын көрсетеді.

Авиациялық бөлімдер (бөлімшелер) командирлерінің инженерлік-авиациялық қамтамасыз ету жөніндегі орынбасарлары әуе кемесінің (тобының) іс жүзіндегі биіктігін, маршрут учаскелері бойынша отын шығысын, қону әуеайлағына шыққан кездегі және қонудан кейінгі отын қалдығын, жалпы отын құюды есептейді.

Отын шығысы мен қалдығы, маршрут учаскелері бойынша іс жүзіндегі биіктік, қозғалтқыштардың жұмыс істеу режимі және ұшу режимі туралы есептік деректер жазбасы ұшудың инженерлік-штурмандық есебі бланкісінде жасалады. Маршруттың негізгі нүктелері үшін отын қалдығы туралы деректер ұшу карталарында және штурмандық ұшу жоспарында көрсетіледі.

35. Ұшудың инженерлік-штурмандық есебін орындау кезінде әуе кемелерінің техникалық сипаттамалары мен қозғалтқыштарының ауытқуына кепілді отын қорын ұшуда пайдалану жөніндегі нұсқауда (нұсқаулықта) көзделгеннен басқа, навигациялық және тактикалық жағдайдың өзгеру мүмкіндігіне, жауынгерлік реттегі орнын ұстап тұру үшін маневр жасауға және қосалқы әуеайлаққа дейін ұшуды қамтамасыз етуге навигациялық отын қоры қосымша ескеріледі. Отынның навигациялық қоры ұшуға есептелген отын мөлшерінен кемінде 5 %-ті құрайды.

Бейбіт уақыт жағдайларында ұшудың инженерлік-штурмандық есебін орындау әуе кемесі әуеайлаққа қонғанға дейінгі авариялық отын қалдығы туралы дабылдаманың іске қосылуын болдырмауға бағытталған.

Қонғаннан кейінгі отын қалдығы ұшуды ұйымдастырушы командирдің шешімімен, бірақ төменгіден аз емес болып айқындалады. Қонғаннан кейін отынның ең аз қалдығын әуе кемесін ұшуда пайдалану жөніндегі нұсқаумен (нұсқаулықпен) айқындалады.

36. Штурмандық ұшу жоспарын авиациялық бөлімнің аға штурманы буын және одан жоғары құрамдағы әуе кемесі тобының және ұшу тапсырмасын орындау кезінде әрбір экипаждың ұшып өтуі, қайта орналасуы, жауынгерлік қолдану мен көрнекі ұшуы кезінде әзірлейді.

Штурмандық ұшу жоспары картада жасалады және командир немесе аға штурман ұшуға міндет қою кезінде ұшқышқа, штурман мен ПӘК ұшқыш-операторына жеткізеді.

Экипаж штурмандық ұшу жоспарын маршруттың схемасы түрінде жеке парақта немесе ұшу картасында әзірлейді.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Штурмандық ұшу жоспарында авиация тегіне, навигациялық жағдайға және ұшу міндетіне байланысты:

1) негізгі және қосалқы әуеайлақта авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) ұшып көтерілу уақыты мен тәртібі, жауынгерлік (ұшу) реті, оның құрылымы, оны ұстану, таралу және қонуға беттеу тәсілдері;

2) маршруттың бастапқы пунктіне және маршруттың соңғы пунктінен қону әуеайлағына (жауынгерлік реттің таралуды бастау нүктесіне) шығу тәртібі;

3) авиациялық бөлім экипажының (тобының) ұшу маршруты мен режимі;

4) бағыт кезеңі бойынша қауіпсіз ұшу биіктігі;

5) ұшу есебі, теңесу шебі, кездесу шебі (жойғышпен, отын құюшымен), отынды толтырып құюдың басталуы мен аяқталуы, ілесіп ұшудың аяқталуы;

6) кездесу алгоритмі (жойғышпен, отын құюшымен);

7) нысанаға (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағына, десант түсіру алаңына) шығу алгоритмі, берілген уақытта шығу үшін маневр жасау, нысанадан (десант түсіру алаңынан) кету;

8) нысана бөлу, әуе кемесінің жойғыш заряды, авиациялық зақымдау құралдарын (десант түсіруді) жауынгерлік қолдану әдістері мен жағдайы;

9) көздеу-навигациялық кешенін (көздеу-навигациялық жабдығын) және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын маршруттың әрбір учаскесінде, нысанаға шыққан кезде (десант түсіру алаңында) және қону әуеайлағында пайдалану тәртібі;

10) жойғышты ұрысқа кірістіру шебі;

11) әуедегі кезекшілік аймағы және өздігінен іздеу ауданы, олардың белгіленуі, нысананы іздеу және табу кезінде әуе кемесінің эшелондауы мен маневрі, іздеу аймағына және ауданына шығу тәртібі;

12) нысанаға бағыттауды ұйымдастыру;

13) басқару пункті мен экипаждың нысананы көрсету және қайта көздеу кезіндегі іс-қимыл алгоритмі;

14) ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету шаралары;

15) жоғалған бағдарды қалпына келтіру шаралары;

16) навигацияны және жауынгерлік қолдануды объективті бақылау құралдарын пайдалану;

17) ұшудың инженерлік-штурмандық есебі;

18) отын шығысын бақылауды жүзеге асыру мәселелері көрсетіледі.

Тапсырмаға, оны орындау жағдайына, әуе кемесінің үлгісіне және ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторының штурмандық даярлық деңгейіне байланысты жоспарға қойылған міндеттерді табысты орындауға бағытталған басқа да іс-шаралар (іс-қимыл) енгізіледі.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-параграф. Ұшуға шешім қабылдау үшін авиациялық бөлім командиріне аға штурманның ұсыныстар дайындауы

38. Авиациялық бөлімінің аға штурманы мемлекеттік авиацияны басқару органы бас штурманының нұсқауларын ескеріп, бөлімнің алдында тұрған жауынгерлік даярлық міндеттерінің негізінде, сондай-ақ навигациялық жағдайды зерделеу және бағалау нәтижесі бойынша бөлім командиріне штурмандық қамтамасыз ету және ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторының штурмандық даярлығы бойынша ұсыныстар дайындайды және ұсынады.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

39. Навигациялық жағдайды зерделеу мен бағалау мынадай негізгі элементтер бойынша жүргізіледі:

- 1) авиациялық бөлімнің орналасу жағдайы;
- 2) ұшу ауданындағы жер жағдайының сипаты;
- 3) метеорологиялық жағдайлар;
- 4) табиғи жарық түсу;
- 5) ұшу ауданын ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарымен жабдықтау.

40. Авиациялық бөлімнің орналасу жағдайларын зерделеу және бағалау кезінде:

1) негізгі және қосалқы әуеайлақтар, олардың координаттары, жоғарылауы (абсолюттік биіктік), қонуға беттеу жағдайлары, ұшу-қону жолағының көлемі мен бағыттары, жетек және қондыру құралдарымен жабдықтау және басқа да топогеодезиялық деректер;

2) әуеайлақтардың өзара орналасуы және олардан бір уақытта ұшуды орындау мүмкіндігі мен тәртібі;

3) пайдаланатын авиациялық полигондар (десант түсіру алаңдары, тактикалық нысаналар, қаруды қолдануға рұқсат ету аймақтары), олардың орналасу әуеайлақтарынан қашықтығы, нысана жағдайы ашылады.

41. Ұшу ауданындағы жер жағдайының сипатын зерделеу кезінде:

1) учаске бойынша жергілікті жердің жалпы сипаттамасы (жазық, ойлы-қырлы, таулы, орманды, дала, батпақты, шөл) және оның теңіз деңгейінен жоғарылауы, жасанды кедергі координатасы мен биіктігі;

2) төменгі және шекті төмен биіктікте ұшуды ұйымдастыруға және орындауға, сондай-ақ ПӘК басқару сигналы таралуының жұмыс аумағына және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмысына жергілікті жер бедері мен жасанды кедергінің әсері;

3) қар және мұз қабаттың, маусымдық және тасқын судың болуы және теңіздің жағалау сызығы конфигурациясының, өзен мен су тоғаны кескінінің өзгеруіне, полигонға (тактикалық нысанаға) және десант түсіру (қону) алаңында шығу кезінде көзбен (телевизиялық) және радиолокациялық бағдарлауға тигізетін әсері;

4) көзбен (телевизиялық) және радиолокациялық бағдарлау, көздеу-навигациялық кешенін түзету үшін бағдарды қолдану, сондай-ақ көрінбейтін нысананы бомбалағанда (зымыранды ұшырғанда) және десант түсіру кезінде көздеу нүктесі ретіндегі мүмкіндігі ;

5) магниттік ауытқу мен магниттік ауытқу ауданы, курстық жүйеге, әсіресе өте төмен және шекті төмен биіктікте ұшқан кездегі әсері болып табылады.

Ескерту. 41-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

42. Метеорологиялық жағдайды бағалау үшін:

1) ауа райының нақты жағдайы және ұшу кезінде оның ықтимал өзгерулері;

2) негізгі метеорологиялық элементтердің және орнитологиялық жағдайдың жауынгерлік (ұшу) ретке, олардың құрылымы мен таралуы тәсілдеріне, қонуға беттеу, ұшу маршруттары мен бейінін таңдауға тигізетін әсері, көзбен (телевизиялық) және радиолокациялық бағдарды жүргізу, нысаналарға шығу және көздеу құралдарын қолдану, авиациялық зақымдау құралдарын пайдалану мүмкіндіктері;

3) ауа райының қауіпті құбылыстары зерделенеді.

43. Табиғи жарық түсу жағдайларын бағалау:

1) таң ату, Күннің шығуы мен батуы, қараңғылықтың түсуі уақыты, тәуліктің жарық және қараңғы уақытының ұзақтығы, "телевизиялық күннің" ұзақтығы, Айдың шығуы мен бату уақыты, орналасу әуеайлағы мен қосалқы әуеайлақ, полигондар (десант түсіру алаңдары) және тактикалық нысаналар (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағы), ілесіп ұшатын жойғыштармен, өзара іс-қимылдағы топтармен және отын құюшылармен кездесу шебі үшін оның фазалары;

2) метеожағдайдың, жер бедерінің және ұшу биіктігінің табиғи жарыққа тигізетін әсері;

3) көзбен бағдарлаудың, оптикалық (электронды-оптикалық), телевизиялық, жылуға ден қоятын лазерлік нысаналарды (визирлерді) және әуе навигациясының астрономиялық құралдарын қолдану мүмкіндіктерін айқындауға бағытталған.

44. Ұшу ауданын зерделеу кезінде ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарымен жабдықтау:

1) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдары мен бағыттау жүйелерінің орналасуымен және жұмыс сипатымен;

2) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдары мен бағыттау жүйелерінің жұмыс аумағымен;

3) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын көздеу-навигациялық кешенін түзету, әуе кемесінің және ұшудың навигациялық элементтерінің орнын айқындау үшін пайдалану мүмкіндіктері талданады.

45. Авиациялық бөлімнің аға штурманы навигациялық жағдайды зерделеу мен бағалау негізінде мынадай мәселелер бойынша ұсыныстар әзірлейді және авиациялық бөлім командиріне ұшуға шешім қабылдау үшін баяндайды:

1) орналасу әуеайлағы, қосалқы әуеайлақтар, полигондар (қару қолдануға рұқсат ету аймақтары, десант түсіру алаңдары) және әртүрлі шептер ауданындағы табиғи жарық, оның ұшу тапсырмаларын орындауға тигізетін әсері;

2) ұшу бағыттары мен бейіндері;

3) ұшу есебі;

4) әуе кемесінің ұшудан қонуға дейінгі ұшу тапсырмаларын орындау тәртібі;

5) жойғыш заряд, полигондар (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағы, десант түсіру алаңдары), әуе кемесін жауынгерлік қолдану жағдайлары;

6) қосалқы әуеайлақтар және оларға шығу тәртібі;

7) штурмандық даярлық іс-шаралары және штурмандық тұрғыдан ұшуға даярлықты бақылауды жүргізу;

8) ұшудың орындалуын бақылау, әуе навигациясы мен әуе кемелерін жауынгерлік қолдану нәтижелерін бағалау мүддесінде объективті бақылаудың жерүсті және борттық құралдарын пайдалану;

9) әуе кемелерінің белгіленген әуедегі және жердегі (теңіздегі) нысаналарға бағыттауды қамтамасыз ету, ату және тактикалық полигондарда ұшуды басқару ерекшеліктері;

10) штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету жөніндегі шаралар.

46. Ұсыныстардың көлемі мен мазмұны міндеттердің күрделілігіне, оларды орындау жағдайларына, командирдің нұсқаулары мен аға штурманның баяндауына берілген уақытқа байланысты өзгеруі мүмкін.

47. Авиациялық бөлім командирі ұшуға шешім қабылдағаннан кейін аға штурман ұшу бағдарламасын даярлауға нұсқау береді, ұшудың штурмандық және

инженерлік-штурмандық есебін дайындауға деректерді береді және штурмандық ұшу жоспарын әзірлеуге кіріседі.

5-параграф. Ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқауларды және өкімдерді орындауды ұйымдастыру және бақылау

48. Авиациялық бөлімдерде (бөлімшелерде) ұшуды штурмандық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулардың және өкімдердің орындалуын бақылауды мемлекеттік авиацияны басқару органының бас штурманы ұйымдастырады.

49. Нұсқаулардың және өкімдердің орындалуын бақылау:

1) авиациялық бөлімнің ұшуды штурмандық қамтамасыз ету іс-шараларының бас штурманның нұсқауларына және жауынгерлік даярлық міндеттеріне сәйкес келуін;

2) ұшуға дайындық іс-шараларының штурмандық тұрғыдан сәйкес келуін;

3) ұшуға әзірлікті бақылау іс-шараларының штурмандық тұрғыдан осы Қағидалардың талаптарына және бас штурманның нұсқауларына сәйкес келуін;

4) ұшу тапсырмаларын табысты орындау үшін әуе навигациясы және әуе кемесін жауынгерлік қолдану құралдары мен тәсілдерін таңдау дұрыстығын;

5) әуе навигациясының және әуе кемесін жауынгерлік қолданудың объективті бақылау құралдарын пайдаланудың толыққандығын;

6) штурмандық тұрғыдан ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалу дәрежесін айқындау мақсатында жүргізіледі.

50. Авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) штурмандық даярлық жай-күйін бақылау:

1) авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) штурмандық қызмет және басқару пунктінің лауазымды адамдарын тыңдаумен;

2) пысықталған құжаттарды, анықтамалық деректерді, есепті, ұшу бағдарламаларын , ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмысына өтінімді тексерумен;

3) ұшуға қойылған міндеттерді тыңдаумен;

4) ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобы мен басқару пункті есептобының ұшуға штурмандық тұрғыдан даярлығын тексерумен;

5) әуеайлақтың навигациялық тұрғыдан әзірлігін және авиациялық бөлімнің (бөлімшенің) аэронавигациялық ақпарат құжаттарымен қамтамасыз етілуін тексерумен;

6) бөлімнің, бөлімшенің, әуе кемесі (ПӘК) экипажы ұшуға штурмандық тұрғыдан әзірлігіне бақылаумен;

7) ұшуды басқаруға бақылаумен;

8) жерүсті және борттық объективті бақылау құралдарының деректерін тексерумен;

9) әуе кемесі экипажының ұшу тапсырмаларын толық және сапалы орындауын тексерумен жүзеге асырылады.

Ескерту. 50-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

51. Бас штурман авиациялық бөлімдердің штурмандық дайындығының жай-күйін жылына кемінде бір реттен, жеке бөлімшелердікіні жылына екі реттен сиретпей, авиациялық бөлімінің аға штурманы – әрбір бөлімшені айына бір реттен сиретпей тексереді.

Қажет болған кезде тексеру нәтижелері бойынша мемлекеттік авиацияны басқару органының бас штурманы және авиациялық бөлімнің аға штурманы анықталған кемшіліктерді жою (алдын алу) жөніндегі іс-шараларды пысықтайды.

3-тарау. Ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету

1-параграф. Ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз етуді ұйымдастыру

52. Мемлекеттік авиацияны басқару органдарының бас штурмандары, авиациялық бөлімдердің (бөлімшелердің) аға штурмандары:

- 1) әуе кемелері экипаждарының ұшуда бағытты жоғалтпауын;
- 2) әуе кемелерінің жер (су) бетімен және кедергілермен қақтығысуын;
- 3) әуе кемелерінің әуеде қауіпті жақындасуы және қақтығысуын;
- 4) ұшуда отынның толық жұмсалуды;
- 5) әуе кемелерінің қауіпті және тыйым салынған аймақтарға тап болуын;
- 6) әуе кемелерінің қауіпті метеорологиялық және күрделі орнитологиялық жағдайларға тап болуын;
- 7) әуе кемелерінің авиациялық зақымдау құралдарының зақымдау аймағына тап болуын;
- 8) авиациялық зақымдау құралдарын берілген нысаналардан тыс (полигоннан тыс) қолдануды және берілген алаңдардан тыс десант түсіруді болдырмауға бағытталған ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды және жүргізеді.

53. Штурмандық тұрғыдан ұшу қауіпсіздігі:

1) "Қазақстан Республикасы мемлекеттік авиациясының ұшуды жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 14 желтоқсандағы № 744 бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16210 болып тіркелген) (бұдан әрі – Ұшуды жүргізу қағидалары) және әуе кеңістігін пайдалану мен авиация қызметін регламенттейтін басқа да құжаттардың талаптарын орындаумен;

2) осы Қағидаларға сәйкес құжаттарды әзірлеу тәртібін сақтаумен және штурмандық тұрғыдан әзірлікті бақылаумен;

3) әуе навигациясын және әуе кемелерін жауынгерлік қолдануды, ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету жөніндегі шараларды білумен және осы білімдерін ұшуды орындау кезінде шебер қолданумен;

4) экипаждардың, басқару пункттері есептоптарының және ұшуға басшылық жасау тобының ұшудағы ерекше жағдайлардағы іс-қимылдарды айқын меңгеруімен;

5) экипаждардың, басқару пункттері есептоптары мен ұшуға басшылық жасау тобының ұшуды ұйымдастыру мен орындау кезінде жол беретін қателерді жүйелі түрде зерделеуімен және талдауымен, олардың алдын алу жөнінде іс-шараларды өткізумен қамтамасыз етіледі.

54. Дайындалмаған экипаждарды, сондай-ақ әуе кемелерін ақаулы және дайындалмаған көздеу-навигациялық кешендерімен (көздеу-навигациялық жабдығымен) және жеткіліксіз отын қорымен ұшуға шығаруды болдырмау мақсатында ұшуға әзірлікті штурмандық тұрғыдан бақылау жүргізіледі.

55. Экипаждың (ПӘК ұшқыш-операторының) ұшуға штурмандық тұрғыдан әзірлігі:

1) ұшу тапсырмасын және оны орындау жүйелілігін білумен;

2) әуе кемесі экипажына ұшу тапсырмасын орындау үшін қажетті дайын ұшу және басқа да картасын, ұшудың инженерлік-штурмандық есебінің, аэронавигациялық ақпарат құжаттарының және белгіленген штурмандық керек-жарақтың бар болуымен;

3) көздеу-навигациялық кешеніне енгізілген ұшу бағдарламасын білумен;

4) майдандық авиация әуе кемесі экипажының тізе үстіне қойылатын планшетінде әуе навигациясы және жауынгерлік қолдану тапсырмаларын шешу, негізгі және қосалқы әуеайлаққа қонуға беттеу үшін қажетті деректері жазбасын болуымен;

5) маршрут бойынша ұшуда және нысана ауданында (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағында) навигациялық жағдайды білумен;

6) ұшуға тыйым салынған аймақты айналып өту ерекшелігін және Мемлекеттік шекараға (шекаралық жолаққа) жақын ұшуды білумен;

7) жергілікті жер ерекшелігін, негізгі бағдар мен маршрут жолағындағы ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын, нысананы (десант түсіру алаңын) іздеу ерекшелігі мен оған шығуды, маршрут учаскеі бойынша ұшудың қауіпсіз биіктігін, авиациялық зақымдау құралдарын қолданудың қауіпсіз жағдайын білумен;

8) ұшу қауіпсіздігін штурмандық тұрғыдан қамтамасыз ету жөніндегі шараларды білумен айқындалады.

Ескерту. 55-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

56. Ұшуға штурмандық даярлықты:

1) мемлекеттік авиацияны басқару органдарының бас штурмандары (аға инспектор-штурмандары) – мемлекеттік авиацияны басқару органдарының

ұшқыш-инспекторлар экипаждарын, авиациялық бөлімді басқару экипаждарын және авиациялық бөлімінің басқа да экипаждарын;

2) авиациялық бөлімінің аға штурмандары – авиациялық бөлімдерді басқару экипаждарын, авиациялық эскадрилья командирлерін және авиациялық бөлімінің басқа да экипаждарын;

3) авиациялық эскадрилья штурмандары (командирлері) – эскадрилья командирлерінің орынбасарлары мен буындар (жасақтар) командирлерінің экипаждарын және эскадрильяның басқа да экипаждарын;

4) буындар (жасақтар) штурмандары (командирлері) – буын (жасақ) экипаждарын бақылайды.

2-параграф. Ұшуда бағдарды жоғалту жағдайларынан сақтандыру

57. Бағдарды жоғалтудың негізгі себептері:

1) экипаждың қанағаттанарлықсыз штурмандық даярлығы, сондай-ақ көздеу-навигациялық кешеннің (көздеу-навигациялық жабдықтың) ұшуға сапасыз даярлануы;

2) ұшуды қанағаттанарлықсыз ұйымдастыру мен басқару;

3) лауазымды адамдардың әуе кемесі экипажының (ұшқыштың) ұшуға даярлығын бақылауы;

4) экипаждың жеткіліксіз даярлығы және штурмандық ұшу жоспарын орындау жүйелілігін сақтамауы;

5) ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторының әуе навигациясының борттық және жерүсті құралдарын кешенді пайдалануда іс жүзіндегі нашар дағдысы;

6) көзбен шолуды және радиолокациялық бағдарлауды нашар жүргізу дағдысы;

7) экипаждың күрделі жағдайда ұшуға даярланбауы;

8) әуе кемесі навигациялық жабдығының ақаулығы немесе толық істен шығуы;

9) қатарласып ұшу кезінде ілесіп ұшатын экипаж жалпы бағдарлауды жүргізбеген кезде жетекші әуе кемесін (тобын) жоғалтуы болып табылады.

Ескерту. 57-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

58. Бағдарды жоғалту жағдайын болдырмау жөніндегі негізгі іс-шаралар:

1) ұшқыш, штурман және ПӘК ұшқыш-операторының ұшу ауданын, радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарын, бағдарды жоғалтқан кездегі экипаждың іс-қимылын білуі бойынша ұдайы зерделеуі және жылына кемінде екі рет сынақ тапсыруы;

2) ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобының және командалық пункт есептобының бағдарды қалпына келтірудің әртүрлі әдісін,

навигациялық жабдық пен курстық аспап істен шыққан кезде әрекет етуін зерделеумен, ұшуда әуе навигациясы құралдарын кешенді қолдану бойынша сабақты үнемі өткізу;

3) навигациялық жабдықтың жай-күйін тексеру және әуе кемесінде жыл сайынғы девиациялық және радиодевиациялық жұмысты жүргізу;

4) экипаждың маршрут бойынша ұшуды орындауының жүйелілігі және сапасын бақылау;

5) ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобымен және командалық пункт есептобының бағдарды жоғалтуы және экипаждың маршруттан ауытқуы жағдайын зерделеу;

6) әуе кемесінің (ПӘК) экипажын ұшуға мұқият штурмандық даярлау;

7) техникалық навигация құралдарын кешенді қолдану және олардағы ақауды уақтылы айқындау болып табылады.

Ескерту. 58-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-параграф. Әуе кемесін жер (су) бетімен және кедергілермен қақтығысу жағдайларынан сақтандыру

59. Әуе кемесінің жерге (су бетіне) және кедергіге соқтығысу жағдайын болдырмау:

1) әуе кемесінің (ПӘК) экипажы мен көздеу-навигациялық кешенін (көздеу-навигациялық жабдығын) ұшуға мұқият штурмандық даярлаумен;

2) әуе кемесі (ПӘК) экипажының, ұшуға басшылық жасау тобы мен басқару пункті есептобының жергілікті жер бедерімен оның биіктігін, жасанды кедергінің орналасқан жері мен биіктігін зерделеумен;

3) әуе кемесі (ПӘК) экипажының әуеайлақ ауданында және маршрут бойынша қауіпсіз биіктікті ұстауымен және ұшуға басшылық жасау тобы мен басқару пунктінің есептобы тарапынан олардың сақталуын бақылаумен;

4) әуе кемесі (ПӘК) экипажының Ұшуды жүргізу қағидаларына сәйкес ұшу биіктігін өзгерту және бұлтты жарып өту қағидаларын сақтауымен;

5) әуе кемесі (ПӘК) экипажы барлық мүшесінің өз функционалдық міндеттерін нақты орындауымен және ұшу басшысының командасын уақтылы орындауымен;

6) әуе кемесінің жылдамдығына және шүйілу бұрышына байланысты экипаждың шүйілуден шығуы басталған сәтін айқындай білуімен;

7) төменгі және ең төменгі биіктікте ұшу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтаумен;

8) ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының навигация және әуе кемесін жауынгерлік қолдану ерекшелігін білуімен, ұшуды төменгі және ең төменгі биіктікте басқаруымен және бақылауымен;

9) әуе кемесі (ПӘК) экипажының, ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының әуе, метеорологиялық және орнитологиялық жағдайдың өзгеруіне тез ден қоя білуімен;

10) Ұшуды жүргізу қағидаларына сәйкес әуе кемесі экипажының таулы жер жағдайында және биік таулы әуеайлаққа қонған кезде барометрлік биіктікті өлшегішті қолдану ерекшелігін есепке алып, ұшу қағидаларын қатаң сақтауымен қол жеткізіледі.

Ескерту. 59-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-параграф. Ұшуда отынның толық жұмсалу жағдайларын болдырмау

60. Ұшуда отынның толық жұмсалу жағдайларын болдырмауға:

1) өз әуе кемесінің ұшу салмағына, ұшу режиміне, қанатының конфигурациясының өзгеруіне, сыртқы аспаларының саны мен түріне байланысты отынның километрлік және сағаттық шығысын, сондай-ақ ұшу тапсырмасын орындау үшін қажет отын қоры мен оның қону әуеайлағына қайтуды қамтамасыз ететін қалдығын білуімен;

2) ұшу алдында ұшудың инженерлік-штурмандық есебін, жел, ауа температурасы және ұшу жағдайының (биіктігі мен жылдамдығының) өзгерулері туралы соңғы деректерді ескере отырып, кезең бойынша отын шығысын (қалдығын) нақтылаумен;

3) ұшуда отын шығысын ұдайы бақылаумен қол жеткізіледі.

61. Ұшуда отынның толық жұмсалу жағдайын болдырмауға бағытталған негізгі іс-шаралар:

1) ұшуда отын шығысының есебі (бақылау) бойынша ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобымен және басқару пункті есептобымен кешенді тренажды ұдайы өткізу;

2) ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобының және басқару пункті есептобының әуе кемесінің әуедегі қол жеткізуі және кезекшілікте уақыты бойынша мүмкіндігін айқындайтын бастапқы деректерді және әдістемелерін білуін тексеру;

3) қосалқы әуеайлақтан ұшу мен қону үшін қажетті отынның минималды қалдығы есебінің дұрыстығын тексеру болып табылады.

Ескерту. 61-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5-параграф. Әуеде әуе кемелерінің қауіпті жақындасуы және қақтығысуы оқиғаларын болдырмау

62. Әуеде әуе кемесінің қауіпті жақындасуы және қақтығысуы оқиғасын болдырмау

:

1) экипаждың (ПӘК ұшқыш-операторының) тік, бүйірдегі және ұзына бойымен эшелондауды сақтауымен, сондай-ақ берілген ұшу режимін ұстауымен;

2) ұшуға басшылық жасау тобы және басқару пунктiнiң есептобы тарапынан ұшу режимiн ұстауды бақылауымен қол жеткізіледі.

Ескерту. 62-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

63. Ұшуды жүргізу қағидаларына сәйкес әуе кемесінің қауіпті жақындасуы және қақтығысуы жағдайын болдырмау мақсатында ұшқыш, штурман, ПӘК ұшқыш-операторының, ұшуға басшылық жасау тобы және басқару пунктiнiң есептобы жылына екі реттен сиретпей эшелондау және топтық ұшуды орындау қағидаларын білуіне тексеріледі.

Ескерту. 63-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6-параграф. Әуе кемелерінің қауіпті және тыйым салынған аймақтарға тап болу жағдайларын болдырмау

64. Әуе кемесінің қауіпті және тыйым салынған аймаққа тап болу жағдайын болдырмауға:

1) Ұшуды жүргізу қағидаларына сәйкес әуе кемесі (ПӘК) экипажының мемлекеттік шекараға, қауіпті және тыйым салынған аймаққа жақын жерде ұшудың белгіленген қағидаларын қатаң сақтаумен және ұшу бағдарламасы мен жоспарын ұстанумен;

2) әуе қозғалысын сенімді басқарумен;

3) әуе кемесі (ПӘК) экипажының әуе навигациясы құралдарын және әдістерін кешенді қолдануымен;

4) ұшу картасында, радиолокациялық станция индикаторында және әуе жағдайы планшетінде шектеулі пеленгі векторын, Мемлекеттік шекара мен шекара маңы жолағынан, тыйым салынған аймақ пен мемлекеттік шекарадан кері бұрылған кездегі маневрді ескеріп, оларға әуе кемесінің рұқсат етілген ең төменгі жақындау шебінен өту сызығын белгілеумен;

5) ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының орналасуын зерделеумен және жұмыс деректерін нақтылаумен;

6) ұшу маршрутын, сипатты көзбен шолу және радиолокациялық бағдарды мұқият зерделеумен, басқаруды беру шебін нақтылаумен;

7) көздеу-навигациялық кешенінің (көздеу-навигациялық жабдығының) жұмысқа жарамдылығын, ұшу бағдарламасының дұрыс енгізілуін, әуе кемесінің орналасу орнының координатасын уақтылы түзеуді бақылаумен қол жеткізіледі.

Ескерту. 64-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7-параграф. Әуе кемелерінің қауіпті метеорологиялық жағдайларға тап болуын болдырмау

65. Әуе кемесінің қауіпті метеорологиялық жағдайлар мен күрделі орнитологиялық жағдайға тап болуын болдырмауға:

1) нақты жағдайды және ауа райын, сондай-ақ ұшу уақытындағы орнитологиялық жағдайды мұқият зерделеумен;

2) найзағайдың сипатын, болатын орнын және оның жарқылдайтын аймақтарының ауысуын, шайқалу мен мұз қатуды зерделеумен, мемлекеттік шекараның, тыйым салынған аймақтардың орналасуын, жергілікті жер бедері мен отын қорын ескере отырып, оларды айналып өту (аймақтан шығу) маршруттарын таңдаумен;

3) найзағайдың жарқылдауынан ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету құралдарының жұмысы нашарлаған кезде пайдаланылатын әуе навигациясының қосалқы құралдары мен тәсілдерін айқындаумен;

4) құстармен қақтығысуды болдырмау шараларын айқындаумен қол жеткізіледі.

8-параграф. Әуе кемесінің өзінің авиациялық зақымдау құралдары зақымдайтын аймаққа тап болу жағдайларын болдырмау

66. Әуе кемесінің өзінің авиациялық зақымдау құралдары зақымдайтын аймаққа тап болу жағдайын болдырмауға:

1) әуе кемесі (ПӘК) экипажының ұшу міндетін орындау жағдайы мен тәртібін, авиациялық полигонның аэронавигациялық (қаруды қолдануға рұқсат ету аймағының) паспортын, әуе кемесін ұшуда пайдалану жөніндегі нұсқаумен және оны жауынгерлік қолдану жөніндегі әдістемелік құралдармен көзделген ату, бомбалау және зымыранды ұшыру кезіндегі қауіпсіздік шараларын зерделеуімен;

2) әуе кемесі мен авиациялық зақымдау құралдарын пайдалану шектеулерін, авиациялық зақымдау құралдарын қолданудың қауіпсіз режимінің параметрін (қауіпсіз биіктігін, жылдамдығын, қолдану қашықтығын, топ тереңдігін, топтар арасындағы аралықты, сондай-ақ ұшуға берілген шарттарды), әуе кемесінің қару-жарағын басқару жүйесімен жұмыс істеу жүйелілігін және олар істен шыққан кездегі іс-қимылды білуімен қол жеткізіледі.

Ескерту. 66-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9-параграф. Берілген нысаналардан тыс (полигоннан тыс) авиациялық зақымдау құралдарын қолдану жағдайларын болдырмау

67. Авиациялық зақымдау құралдарын берілмеген нысанадан тыс (полигоннан тыс) қолдану, берілген алаңнан тыс әскер мен техниканы түсіру және өз әскеріне соққы беру жағдайын болдырмауға:

1) әуе кемесі (ПӘК) экипажының авиациялық полигонның аэронавигациялық (нысана ауданы, қаруды қолдануға рұқсат етілген аймақ, десант түсіру алаңы) паспортын, нысананың айрықша және бүркемесін ашатын белгісін егжей-тегжейлі зерделеумен, нақты координатаны білуімен;

2) көздеу-навигациялық кешенінің (көздеу-навигациялық жабдығының), қару-жарақты (десант түсіруді) басқару жүйесінің мүмкіндігін барынша пайдаланумен;

3) көздеу-навигациялық кешенін түзетудің анағұрлым ұтымды тәсілін таңдаумен, қайталайтын құралдардың деректері бойынша түзету дұрыстығын тексерумен;

4) негізгі деректерді дұрыс есептеумен, жауынгерлік курсқа шығар алдында оларды көздеу-навигациялық кешеніне (көздеу-навигациялық жабдығына) енгізумен (енгізуді бақылаумен);

5) нысанаға алудың сенімді нүктесін таңдаумен және оны көздеуді дұрыс жүргізумен;

6) нысананы (десант түсіру алаңын) бірнеше белгісі бойынша, әсіресе қайта көздеу жағдайында, сенімді тануды жүзеге асырумен;

7) нысананы көрсету тәсілдерін және қайта көздеу сигналын, өз әскерін белгілеу (тану) құралдарын және олардың қолдану тәртібін білумен;

8) полигонда (десант түсіру алаңында) ұшу жетекшісінің талаптары мен командасын орындаумен;

9) әуе кемесі (ПӘК) экипажының онызақымдауды толық болдырмайтын полигонның қызметтік аймағынан (өз әскерінен) тікелей жақын авиациялық зақымдау құралдарын қолдануы кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауымен қол жеткізіледі.

Ескерту. 67-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

68. Экипаж (ПӘК ұшқыш-операторы) әуе кемесінің берілген нысанаға (десант түсіру алаңына) шыққанына күдіктенген кезде авиациялық зақымдау құралдарын қолдануға (десант түсіруге) жол берілмейді.

Ескерту. 68-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 05.04.2024 № 331 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасының
мемлекеттік авиациясын
штурмандық қамтамасыз ету
қағидаларына
қосымша

Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясында қолданылатын карталардың негізгі масштабтары

Авиация түрі	Карталар		
	ұшу		борттық
	бағыттық	нысана ауданы (шекара жолағы)	
майдандық авиация	1 : 500 000	1 : 50 000	1 : 2 000 000
	1 : 1 000 000	1 : 100 000	
		1 : 200 000	
армиялық авиация	1 : 200 000	1 : 50 000	1 : 1 000 000
	1 : 500 000	1 : 100 000	1 : 2 000 000
		1 : 200 000	
көлік авиациясы	1 : 1 000 000	1 : 50 000	1 : 2 000 000
	1 : 2 000 000	1 : 100 000	1 : 4 000 000
		1 : 200 000	